

Nr 237.

Ankom till riksdagens kansli den 21 juni 1946 kl. 3 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående beredskapsstat för försvarsväsendet för budgetåret 1946/47.

(1:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under rubriken Beredskapsstat för försvarsväsendet, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 4 januari 1946, föreslagit riksdagen att godkänna upprättat, vid berörda statsrådsprotokoll fogat förslag till beredskapsstat för försvarsväsendet för budgetåret 1946/47.

Enligt § 63 i regeringsformen skall varje lagtima riksdag antaga beredskapsstat för försvarsväsendet. Den för innevarande budgetår gällande beredskapsstaten (prop. nr 325; riksdagens skrivelse 458) upptager å driftbudgeten anslag å sammanlagt 260 miljoner kronor och å kapitalbudgeten ett anslag av 10 miljoner kronor. Driftbudgetanslagen fördela sig med 250 miljoner kronor på fjärde huvudtiteln samt 5 miljoner kronor å en var av sjunde och elfte huvudtitlarna. Av det under fjärde huvudtiteln uppförda beloppet avses för löpande utgifter för armén, marinen och flygvapnet respektive 150, 40 och 10 miljoner kronor samt för övriga utgifter 50 miljoner kronor. Kapitalbudgetanslaget är uppfört under fonden för förslag till statsverket och avser försvarsberedskapsåtgärder i allmänhet. Anslagen ha beräknats erforderliga för att täcka kostnaderna för försvarsberedskap under en tid av tre månader.

Den försvarsberedskapsstat, som skall fastställas för budgetåret 1946/47, har synts departementschefen böra bygga på samma förutsättning. Härvid har emellertid en mindre ändring synts erforderlig, i det att på staten under fjärde huvudtiteln ansetts böra upptagas ett anslag för engångsutgifter, varav behov har visat sig föreligga, om och när beredskapsåtgärder måste vidtagas. Detta anslag har upptagits till förslagsvis 40 miljoner kronor. Samtidigt har en nedräkning av de för arméns och marinens löpande utgifter avsedda anslagen med 10 respektive 5 miljoner kronor ansetts böra vidtagas, varjämte anslaget till övriga utgifter föreslagits minskat med 10 miljoner kronor. Övriga anslag hava upptagits oförändrade. På beredskapsstaten skulle i överensstämmelse härmed upptagas anslag om sammanlagt 275 miljoner kronor å driftbudgeten och 10 miljoner kronor å kapitalbudgeten.

Enligt § 63 regeringsformen må Konungen under tid, då riksdagen ej är samlad, eller inom tio dagar efter dess öppnande efter rådplägning med ut-

rikesnämnden fastställa förskottsstat, upptagande anslag, som uppförts å beredskapsstat. Under kriget har riksdagens godkännande till beredskapsstatens ikraftträdande inhämtats på förhand, och beredskapsstatens slutsumma med hänsyn därtill uppförts på riksstaten. Ett motsvarande bemyndigande har synts departementschefen nu ej vara erforderligt. Beredskapsstaten bör då ej heller redovisas å riksstaten. Grundlagens regler om utnyttjandet av beredskapsfullmakten, då riksdagen ej är samlad, hava föreslagits analogivis skola tillämpas under tid, då riksdagen är samlad men ej sammanträder.

I anslutning till vad här anförts har upprättats ett förslag till beredskapsstat för försvarsväsendet för budgetåret 1946/47.

Utskottet.

I det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till beredskapsstat för försvarsväsendet för nästa budgetår hava i likhet med vad fallet varit för innevarande budgetår anslagen beräknats erforderliga för täckande av kostnader för försvarsberedskap under en tid av tre månader. I statförslaget har under fjärde huvudtiteln upptagits ett nytt anslag av 40 miljoner kronor för engångsutgifter. För det fall beredskapsåtgärder måste vidtagas, tillstyrker utskottet att medel i angiven omfattning beräknas för ändamålet. Även i övrigt synas anslagen böra godtagas.

Departementschefen har uttalat, att grundlagens regler om utnyttjande av beredskapsfullmakten, då riksdagen ej är samlad, torde få analogivis tillämpas under tid, då riksdagen är samlad men ej sammanträder. Utan att ingå på frågan om grundlagens tolkning vill utskottet framhålla, att utskottet liksom departementschefen anser att Kungl. Maj:t bör äga möjlighet att under den tid, innevarande års riksdag är samlad men icke sammanträder, sätta beredskapsstaten i kraft såsom förskottsstat. Utskottet vill därför föreslå, att Kungl. Maj:t lämnas formligt bemyndigande att efter rådplägnings med utrikesnämnden meddela beslut i förevarande hänseende.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna det såsom bihang till detta utlåtande fogade förslaget till beredskapsstat för försvarsväsendet för budgetåret 1946/47;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att under den tid, 1946 års riksdag är samlad men icke sammanträder, efter rådplägnings med utrikesnämnden fastställa denna beredskapsstat eller viss del därav att lända till efterrättelse såsom förskottsstat samt att ställa å förskottsstaten uppförda anslag till vederbörande myndigheters förfogande.

Stockholm den 21 juni 1946.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Lindström, Grånebo, Larsson, Bäckström, Karl Andersson, Heiding, Mannerskantz, Gustaf Karlsson, Berling* och fröken *Andersson*; samt

från a n d r a kammaren: herrar *Törnkvist, Eriksson* i Stockholm, *Ward, Falla, Andersson* i Malmö, *Mårtensson, Wallenheim, Pettersson* i Dahl, *Thapper, Onsjö* och *Birke*.

Bihang.

**Förslag till beredskapsstat för försvarsväsendet för
budgetåret 1946/47.**

Driftbudgeten.

		Kronor
<i>A. Egentliga statsutgifter:</i>		
IV. Försvarsdepartementet	265 000 000	
VII. Finansdepartementet	5 000 000	
XI. Folkhushållningsdepartementet	5 000 000	275 000 000
	Summa	275 000 000

Kapitalbudgeten.

		Kronor
<i>Kapitalinvestering:</i>		
VII. Fonden för förslag till statsverket		10 000 000

Egentliga statsutgifter.**IV. Försvarsdepartementet.**

		Kronor	Kronor
C. Försvarskrafterna.			
a	Arméns löpande utgifter (Da), <i>förslagsvis</i>	140 000 000	
b	Marinens löpande utgifter (Ea), <i>förslagsvis</i>	35 000 000	
c	Flygvapnets löpande utgifter (Fa), <i>förslagsvis</i>	10 000 000	
d	Engångsutgifter (Ga), <i>förslagsvis</i>	40 000 000	225 000 000
			225 000 000
E. Diverse.			
a	Övriga utgifter (Gb), <i>förslagsvis</i>		40 000 000
Summa			265 000 000

VII. Finansdepartementet.

		Kronor	Kronor
a	Civila utgifter för försvarsberedskap, <i>förslagsvis</i>		5 000 000

Egentliga statsutgifter.

XI. Folkhushållningsdepartementet.

		Kronor	Kronor
a	Allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder, <i>förslagsvis</i>		5 000 000

Kapitalinvestering.

VII. Fonden för förlag till statsverket.

		Kronor	Kronor
a	Försvarsberedskapens stärkande i allmänhet, <i>förslagsvis</i>		10 000 000